

ვალის მფლობელთა სოციალურ-დემოგრაფიული პროფილი ხანდაზმულ მოსახლეობაში

გიგა კიკორია
ეკონომიკის დოქტორი
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი,
მონვეული ლექტორი

ანოტაცია

ეს სამეცნიერო ნაშრომი სწავლობს აღმოსავლეთ და დასავლეთ ევროპის რეგიონების ხანდაზმული მოსახლეობის ვალის მფლობელთა სოციალურ-დემოგრაფიულ პროფილს. უპირველესი მიზანია გამოავლინოს ფაქტორები, რომლებიც გავლენას ახდენენ შინამეურნეობების ვალის გადანაწილებებზე ამ ორ ისტორიულად და ეკონომიკურად განსხვავებულ რეგიონში, არსებული ლიტერატურის მნიშვნელოვანი ხარვეზის აღმოფხვრა და ხანდაზმული პირების ეკონომიკური კეთილდღეობის ნიუანსური გაგების ხელშეწყობა.

ევროპაში ჯანმრთელობის, დაბერების და პენსიაზე გასვლის კვლევის (SHARE) მონაცემების გამოყენება, კვლევა იყენებს ლოგისტიკური რეგრესიას სოციალურ-დემოგრაფიულ ცვლადებსა და დავალიანების დაფარვას შორის ურთიერთობის მოდელისთვის. კვლევის დიზაინი უზრუნველყოფს ძირითადი განმსაზღვრელი ფაქტორების ყოვლისმომცველ გაშუქებას, მათ შორის რეგიონებს, ასაკობრივ ჯგუფს, სქესს, შინამეურნეობის ზომას, განათლებას, ოჯახურ მდგომარეობას, შეზღუდულ საქმიანობას, ეკონომიკურ აქტივობას, სახლის საკუთრებას, წმინდა სიმდიდრეს და შინამეურნეობის რისკისადმი ზიზღს.

წინასწარი დასკვნები ავლენს რთულ ნიმუშებს აღმოსავლეთ და დასავლეთ ევროპის რეგიონებში ხანდაზმულ მოსახლეობაში დავალიანების მფლობელთა სოციალურ-დემოგრაფიულ პროფილში. კვლევა ასახავს დემოგრაფიული ფაქტორების, სტრუქტურული ფაქტორების (განათლება, ეკონომიკური აქტივობა), ფსიქოლოგიური ფაქტორების (რისკებისადმი ზიზღის) და საერთო სიმდიდრის სტატუსს ვალის გადანაწილების ფორმირებაში. ევროპის რეგიონები.

საკვანძო სიტყვები: საყოფაცხოვრებო ვალი, ხანდაზმული მოსახლეობა, სოციო-დემოგრაფიული პროფილი, აღმოსავლეთ და დასავლეთ ევროპის რეგიონები, ეკონომიკური კეთილდღეობა, ლოგისტიკური რეგრესია, SHARE მონაცემთა ბაზა.

შესავალი

გასული ორი ათწლეულის განმავლობაში, ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD, 2013) წევრი ყველა ქვეყანაში შემოსავლებთან შედარებით, შინამეურნეობების ვალის შესამჩნევი ზრდა დაფიქსირდა. შემდგომი მცდელობები ვალის შესამცირებლად შეზღუდული იყო და მრავალ ქვეყანაში შინამეურნეობების ვალი მუდმივად იზრდებოდა. (Comelli, 2021).

საყოფაცხოვრებო ფინანსების შესახებ ლიტერატურაში, შინამეურნეობების დავალიანებამ ბოლო დროს დიდი ყურადღება მიიპყრო (Altundere, 2014; Brown et al., 2012; Cordeiro et al., 2014; Lin et al., 2019). იპოთეკური დავალიანების მაღალი დონე არა მხოლოდ ფინანსური ვარდნის კარგი პროგნოზირებადია, არამედ ის ასევე არის მთავარი მამოძრავებელი ძალა შემდგომი რეცესიის სიმძიმის უკან. შედეგად, მთლიანი ეკონომიკისთვის საჭიროა შინამეურნეობების ვალეების შესწავლა. ვალი მნიშვნელოვან როლს ასრულებს მომხმარებელთა ეკონომიკურ კეთილ-

დღეობაში, მაგრამ თუ მისი სწორად მართვა არ ხდება, შეიძლება გამოიწვიოს სერიოზული ეკონომიკური, სოციალური და ფსიქოლოგიური პრობლემები (Xiao and Yao, 2020). სტანდარტული ეკონომიკური თეორია ზოგადად ხაზს უსვამს მუდმივი შემოსავლისა და რისკის როლს, ისევე როგორც ლიკვიდურობის შეზღუდვებს, როგორც მამოძრავებელ ძალებს ვალის დაკავების გადანეწეტილებაში. (Bricker et al., 2021).

ნაშრომებში, სადაც გამოყენებულია SHARE (Survey of Health, Aging and Retirement in Europe) მონაცემთა ბაზა, (Börsch-Supan & al, 2013) ავტორები ვარაუდობენ, რომ სოციალური კავშირები არა მხოლოდ პირდაპირ კავშირშია სესხის ალების ქცევასთან, არამედ ირიბად ასოცირდება იმ კონტექსტთან, რომელშიც ცხოვრობენ შინამეურნეოები, კონტექსტური აქცენტი. მსესხებლების სიმჭიდროვე და არა შემოსავლის უთანასწორობა (ფერნანდეს-ლოპესი; ჯამილა დაუდი, 2021). წინა კვლევებმა დიდწილად უგულებელყო სესხებით გამონეწეული ფინანსური სირთულეები. მაგალითად, ავტორები (Hiilamo, A., Grundy, E. 2020) განიხილეს საყოფაცხოვრებო დავალიანებას და დეპრესიის სიმპტომებს ხანდაზმულებში კონტინენტური ევროპის სამ ქვეყანაში. ასევე, ოჯახის ზომასა და მამაკაცისა და ქალის მთლიანი წმინდა ღირებულების ურთიერთობამ გამოავლინა პოზიტიური ურთიერთობა და უფრო დიდი შინამეურნეოები უფრო სავარაუდოა, რომ ვალში აღმოჩნდნენ (Winkle & Monden, 2022). აღმოსავლეთ ევროპის რეგიონის ქვეყნებში, როგორც ჩანს, საბინაო სექტორს აქვს მნიშვნელოვანი პოტენციალი, თუ გავითვალისწინებთ საცხოვრებლის საკუთრების საოცრად მაღალ მაჩვენებლებს ბევრი დასავლური ქვეყნებისგან განსხვავებით. აქედან გამომდინარე, ეს ტენდენცია გაზრდის შინამეურნეობის ვალის (Turk & Gurden, 2022).

ცვლადების განსაზღვრა

დემოგრაფიული ფაქტორები: ასაკი, სქესი და ოჯახური მდგომარეობა და ოჯახის ზომა გადამწყვეტ როლს თამაშობს ვალების შაბლონების ფორმირებაში. ამ დემოგრაფიულ ცვლადებთან დაკავშირებული ცხოვრების ეტაპები წარმოადგენენ უნიკალურ გამონეწევებს და შესაძლებლობებს ვალის მართვისთვის (Comelli, 2021).

განათლება: განათლების დონე ვლინდება, როგორც კრიტიკული ფაქტორი ოჯახებში ფინანსური ქცევის ფორმირებაში. განათლების უმაღლესი დონე ხშირად დაკავშირებულია უფრო ინფორმირებულთან ფინანსური გადანეწეტილებების მიღებას (Haq, Ismail, & Satar, 2018).

ეკონომიკური აქტივობა: ადგილობრივი და ეროვნული ეკონომიკური პირობები, დასაქმების სტატუსთან ერთად, ხელს უწყობს უფრო ფართო ეკონომიკურ კონტექსტს, რომელიც აყალიბებს ვალთან დაკავშირებულ გადანეწეტილებებს. ეკონომიკური სტაბილურობა ან რყევები გავლენას ახდენს შინამეურნეობების ვალის ტრაექტორიებზე.

ჯანმრთელობის მდგომარეობა: ფიზიკური ჯანმრთელობა, ფსიქიკური კეთილდღეობა და ინვალიდობის სტატუსი ოჯახის ვალების დინამიკის ფორმირების განუყოფელი კომპონენტებია. ჯანმრთელობასთან დაკავშირებულმა გამონეწევებმა შეიძლება გავლენა მოახდინოს ფინანსურ სტაბილურობაზე და გავლენა მოახდინოს ვალების დაკავების გადანეწეტილებებზე (Hiilamo & Grundy, 2018). **წმინდა სიმდიდრე:** შინამეურნეობების წმინდა სიმდიდრე, ქვაკუთხედის განმსაზღვრელი, პირდაპირ გავლენას ახდენს ვალის ლანდშაფტზე. სიმდიდრის დონის ცვალებადობა მნიშვნელოვნად უწყობს ხელს ვალის შედეგების ჰეტეროგენულ ხასიათს.

საბინაო მდგომარეობა: საცხოვრებლის საკუთრება და იპოთეკური სტატუსი, მნიშვნელოვნად მოქმედებს სავალ ვალდებულებების ბუნებასა და მოცულობაზე. საბინაო დავალიანება შინამეურნეობების ფინანსური დინამიკის მნიშვნელოვანი ასპექტია. მრავალ ქვეყანაში სახლის მფლობელობის მზარდი გავრცელება გამოირჩევა, როგორც მნიშვნელოვანი მამოძრავებელი საყოფაცხოვრებო ვალების ზრდის უკან (Lewin-Epstein & Semyonov, 2016).

ფსიქოლოგიური ფაქტორები: ინდივიდუალური ფსიქოლოგიური თვისებები, როგორიცაა რისკისადმი ზიზღი და კონკრეტული ფინანსური დამოკიდებულებები და ქცევები, გვთავაზობს ხედვას იმ შემეცნებით ასპექტებზე, რომლებიც გავლენას ახდენენ ვალის დაკავებაზე. ქცევითი ეკონომიკის პრინციპები ანათებს ვალის ფსიქოლოგიურ განზომილებებს.

რეგიონი: გავლენა შინამეურნეობების ვალზე აღმოსავლეთ და დასავლეთ ევროპის რეგიონებში იყო მეცნიერული კვლევის საგანი, სხვადასხვა კვლევებით, რომლებიც ნათელს ჰფენენ განსხვავებულ განმსაზღვრელ ფაქტორებს, რომლებიც აყალიბებენ ფინანსურ ქცევას ამ გეოგრაფიულ კონტექსტში (Chmelar, 2013). მოკლედ, ზემოთ ჩამოთვლილი განმსაზღვრელი, SHARE მონაცემთა ბაზიდან გამომდინარე, ხაზს უსვამს შინამეურნეობების ვალების მრავალ-განზომილებიან ბუნებას. მკვლევარები, რომლებიც იყენებენ SHARE-ს მონაცემებს, ხელს უწყობენ ამ განმსაზღვრელთა ურთიერთქმედების ნიუანსების გაგებას.

კვლევის ჰიპოთეზები

ჩვენ შემოვიღეთ ჰიპოთეზები, რათა გვეჩვენებინა, თუ როგორ მოქმედებს ვალის დაკავებაზე მოქმედი ფაქტორები. ლიტერატურის მიმოხილვის შემდეგ ჩვენ ჩამოვყალიბეთ კვლევის ირგვლივ არსებული ჰიპოთეზები შემდეგნაირად:

H₁ აღმოსავლეთ ევროპის რეგიონში, როდესაც მხედველობაში მიიღება დემოგრაფიული ფაქტორები, ჩვენ ველით, რომ მათ აქვთ უფრო მაღალი ალბათობა, რომ ჰქონდეთ დავალიანება.

H₂ აღმოსავლეთ ევროპის რეგიონში მხედველობაში მიიღება უმაღლესი განათლების მქონე პირები და აქტიური ეკონომიკური მონაწილეობით, უფრო მაღალია ვალის არსებობის ალბათობა.

H₃ აღმოსავლეთ ევროპის რეგიონში, ავადმყოფთა უფრო მაღალი პროპორციების არსებობა ამცირებს ვალის დაკავების ალბათობას.

H₄ აღმოსავლეთ ევროპის რეგიონში, შედარებით დაბალი წმინდა სიმდიდრემ შეიძლება შეამციროს ვალის დაკავების ალბათობა.

H₅ აღმოსავლეთ ევროპის რეგიონში რისკისადმი მიდრეკილების ფსიქოლოგიური ფაქტორი უფრო მეტად მუშაობს და ამით ამცირებს ვალის არსებობის ალბათობას.

თითოეული ჰიპოთეზის შესამოწმებლად, ჩვენ გადაწყვიტეთ აგვეშენებინა ლოგისტიკური რეგრესიის მოდელი.

მეთოდოლოგია და შედეგები

ეს სამეცნიერო ნაშრომი იყენებს ევროპაში ჯანმრთელობის, დაბერების და პენსიაზე გასვლის კვლევის (SHARE) (Börsch-Supan & al, 2013), ვრცელი ეროვნული პანელის მონაცემთა ბაზა. კვლევა ფოკუსირებულია 50 წელზე უფროსი ასაკის პირებზე ევროპის სხვადასხვა ქვეყნებში და ისრაელში, რაც უზრუნველყოფს სოციალურ-დემოგრაფიული ინფორმაციის მდიდარ წყაროს. SHARE-ის მულტიდისციპლინური დიზაინი ხელს უწყობს პიროვნულ და სოციალურ მახასიათებლებსა და მათ გავლენას ფინანსურ გადაწყვეტილებების მიღებაზე შორის რთული ურთიერთქმედების შესწავლას. ეს კვლევა ცდილობს ხელი შეუწყოს ცოდნის არსებულ ნაწილს სრულყოფილ მოსახლეობაში ფინანსური გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ჩართულ ნიუანსურ დინამიკაზე ნათელყოფით, SHARE-ის მიერ მოწოდებული ყოვლისმომცველი და მრავალ-ფეროვანი მონაცემთა ნაკრების საფუძველზე.

SHARE-ის მეშვიდე ტალღა წარმოადგენს დღემდე ყველაზე სრულყოფილ მონაცემთა ბაზას. 2016 წელს განხორციელებულმა ამ ტალღამ განიცადა საჭირო კორექტირება, მათ შორის ფუ-

ლის მართვასთან დაკავშირებული სირთულეები, რისკისადმი ზიზღი, ეკონომიკური აქტივობა და სახლის საკუთრება. ამ ცვლადებში დაკარგული მნიშვნელობების არსებობამ შეიძლება გამოიწვიოს მნიშვნელოვანი მიკერძოება და გამოიწვიოს ინფორმაციის მნიშვნელოვანი დაკარგვა.

ამ გამოწვევების შესამსუბუქებლად, ჩვენ გამოვიყენეთ ინფორმაცია იმ პირებისთვის, რომლებმაც პასუხი გასცეს კითხვას. კონკრეტულად, დაკარგული მონაცემები „რისკის მიდრეკილება“ შესახებ აისახა მეოთხე-მეშვიდე ტალღაში შეგროვებული ინფორმაციის საფუძველზე. ცვლადი „სუფთა სიმდიდრე“, რომელიც მომდინარეობს კვლევის ანგარიშგების მოდულიდან, გამოყენებული იქნა შინამეურნეოების შემოსავლის ცვლადში დაკარგული მონაცემების შესავსებად.

შედეგად მიღებული მონაცემთა ნაკრები, ამ დარიცხვის პროცედურების შემდეგ, მოიცავდა 77,261 ინდივიდს, რომლებიც ცხოვრობდნენ 19 ქვეყანაში. ეს კორექტირება და მინიჭება განხორციელდა სიზუსტით, რათა გაზარდოს მონაცემების სისრულე და სანდოობა, რითაც უზრუნველყოფილი იყო შემდგომი ანალიზებისა და ინტერპრეტაციების სიმტკიცე.

მოდელის სპეციფიკაცია

ნაშრომში გამოყენებულია ბინარული დამოკიდებული ცვლადი „სამომხმარებლო ვალი“ (1 „დიახ“ და 0 „არა“) და დამოუკიდებელი ცვლადები დემოგრაფიული და სოციალური ფაქტორების ჩათვლით. აქედან გამომდინარე, ჩვენ გამოვიყენეთ ლოგისტიკური რეგრესიის მოდელი, რომელიც აფასებს სამომხმარებლო დავალიანების ლოგიკურ შანსებს, როგორც დამოუკიდებელი ცვლადების ხაზოვანი კომბინაცია. როგორც ორობითი ლოჯიტის მოდელი ჩვეულებრივ ეხება საკითხს, რამდენად სავარაუდოა დაკვირვება მიეკუთვნებოდეს თითოეულ ჯგუფს (Malhotra, Nunan, & Birks, 2017).

ლოგისტიკური რეგრესიის მოდელის ზოგადი ფორმულა შემდეგია:

$$\text{logit}(P(Y=1)) = \beta_0 + \beta_1 \cdot \text{ასაკობრივი ჯგუფი}_i + \beta_2 \cdot \text{სქესი}_i + \beta_3 \cdot \text{ოჯახური მდგომარეობა}_i + \beta_4 \cdot \text{ოჯახის ზომა}_i + \beta_5 \cdot \text{განათლება}_i + \beta_6 \cdot \text{ეკონომიკური აქტივობა}_i + \beta_7 \cdot \text{ჯანმრთელობის შეზღუდვა}_i + \beta_8 \cdot \text{წმინდა სიმდიდრე}_i + \beta_9 \cdot \text{სახლის საკუთრება}_i + \beta_{10} \cdot \text{რისკის მიდრეკილება}_i + \beta_{11} \cdot \text{რეგიონი}_i + \epsilon$$

სადაც:

$\text{logit}(\cdot)$ არის log-odds ფუნქცია, რომელიც განსაზღვრულია როგორც $\log \frac{p}{1-p}$.

$P(Y=1)$ არის სამომხმარებლო დავალიანების არსებობის ალბათობა.

ϵ - ინდივიდის ინდექსი.

ϵ - შემთხვევითი შეცდომა/შეუმჩნეველი ეფექტი.

დასკვნა

ეს კვლევა მიზნად ისახავს შეისწავლოს ფაქტორები, რომლებიც გავლენას ახდენენ სამომხმარებლო ვალზე ევროპის რეგიონებში, ემპირიული მოდელების გამოყენებით. თავდაპირველმა ანალიზმა აჩვენა, რომ დასავლეთ ევროპის ქვეყნებში ფიზიკურ პირებს უფრო მეტად აქვთ სამომხმარებლო ვალები, ვიდრე აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნებში. თუმცა, ეს რეგიონალური ეფექტი შემცირდა, როდესაც დემოგრაფიული ცვლადები შემოვიდა, რაც მიუთითებს იმაზე, რომ ასაკი, სქესი, ოჯახური მდგომარეობა და ოჯახის ზომა უფრო მნიშვნელოვან როლს თამაშობს. კერძოდ, ახალგაზრდა პირებს, მამაკაცებსა და დაქორწინებულებს უფრო მაღალი შანსები აჩვენებს არსებული ლიტერატურის შესაბამისად.

სტრუქტურული ცვლადების ჩართვამ, როგორიცაა განათლება და ეკონომიკური აქტივობა, კიდევ უფრო დახვეწა ჩვენი გაგება. უმაღლესი განათლების დონე და ეკონომიკურად აქტიურობა დადებითად იყო დაკავშირებული ვალების დაკავებასთან. ეს ხაზს უსვამს ვალის დინამიკის სირთულეს, სადაც განათლების მიღწევა და ეკონომიკური ჩართულობა ზრდის ვალისაღმი მიდრეკილებას.

ჯანმრთელობის მდგომარეობა, განსაკუთრებით აქტივობის შეზღუდვა, გადამწყვეტი ფაქტორი იყო. აქტივობის შეზღუდვის გარეშე პირებს ნაკლებად ჰქონდათ ვალები, რაც ხაზს უსვამს ჯანმრთელობასა და ფინანსურ ქცევებს შორის ურთიერთკავშირს. ეს აღმოჩენა ემთხვევა ლიტერატურას, რომელიც ვარაუდობს, რომ ვალმა შეიძლება გააუარესოს ჯანმრთელობის პრობლემები.

ეკონომიკური ცვლადები, მათ შორის წმინდა სიმდიდრე და საცხოვრებლის საკუთრება, გამოავლინა უარყოფითი ურთიერთობა ვალთან. უფრო მდიდარ პირებს და სახლის მესაკუთრეებს ნაკლებად ჰქონდათ ვალები, რაც ვარაუდობს, რომ ფინანსური სტაბილურობა ამცირებს სესხის აღების საჭიროებას. ეს ემთხვევა ჰიპოთეზას, რომ ეკონომიკური უსაფრთხოება ამცირებს მომხმარებლის ვალზე დამოკიდებულებას.

და ბოლოს, რისკისაღმი მიდრეკილების ფსიქოლოგიურმა განზომილებამ აჩვენა, რომ რისკისაღმი მიდრეკილი პირები უფრო მეტად იღებენ ვალს, განსხვავებით ზოგადი ვარაუდისგან, რომ რისკის მიმღებები უფრო მიდრეკილნი არიან სესხის აღებისკენ. ეს დამაინტრიგებელი შედეგი მიუთითებს ფინანსური გადანყვებილების მიღების სირთულეზე, სადაც რისკისაღმი ზიზღმა შეიძლება აიძულოს ინდივიდები, უზრუნველყონ სესხი, როგორც პრევენციული ღონისძიება.

მოკლედ, ჩვენი ყოვლისმომცველი მოდელის ანალიზი ადასტურებს, რომ დემოგრაფიული, სტრუქტურული, ჯანდაცვის, ეკონომიკური და ფსიქოლოგიური ფაქტორები რთულად მოქმედებს სამომხმარებლო დავალიანებაზე. ეს დასკვნები იძლევა ღირებულ შეხედულებებს პოლიტიკის შემქმნელებისთვის და ფინანსური ინსტიტუტებისთვის, რომლებიც მიზნად ისახავს ვალთან დაკავშირებული საკითხების მოგვარებას და ფინანსური სტაბილურობის მხარდაჭერას ევროპის სხვადასხვა რეგიონში.

ლიტერატურა

1. BIBLIOGRAPHY Alfaro, R., & Gallardo, N. (2012). The Determinants of Household Debt Default. *Economic Analysis Review* , 27-54.
2. Bartsch, F., Buhlmann, F., Kirschenmann, K., & Schmidt, C. (2021). *Is There a Need for Reverse Mortgages in Germany? Empirical Evidence and Policy Implications*. Munich: EconPol Policy Reports.
3. Bonnet, C., Juin, S., & Laferrère, A. (2019). Private Financing of Long Term Care: Income, Savings and Reverse Mortgages. *Economics and Statistics* , 5-24.
4. BSrsch-Supan, A., & al, e. (2013). Data Resource Profile: the Survey of Health, Aging and Retirement in Europe (SHARE). *International Journal of Epidemiology* , 992-1001.
5. Callegari, J., Liedgren, P., & Kullberg, C. (2019). Gendered debt – a scoping study review of research on debt acquisition and management in single and couple households. *European Journal of Social Work* , 742-754.
6. Chmellar, A. (2013). *Household Debt and the European Crisis*. Brussels: European Credit Research Institute.
7. Comelli, M. (2021). The impact of welfare on household debt. *Sociological Spectrum Mid-South Sociological Association* , 154-176.
8. Daoudi, D., Fernández-López, S., Rey-Ares, L., & Castro-González, S. (2019). The Influence of Sociability over Non-Mortgage Debt. *Economics and Sociology* , 313-330.

9. French, D., & Vigne, S. (2019). The causes and consequences of household financial strain: A systematic review. *International Review of Financial Analysis* , 150-156.
10. Haq, W., Ismail, NA, & Satar, NM (2018). Household debt in different age cohorts: A multilevel study. *Cogent Economics & Finance* , 2332-2039.
11. Hiilamo, A., & Grundy, E. (2018). Household debt and depressive symptoms among older adults in three continental European countries. *Aging & Society* , 412-438.
12. Egan, D., Leigh, D., Simon, J., & Topalova, P. (2013). *Dealing with Household Debt*. International Monetary Fund.
13. J. Herbers, D., H. Mulder, C., & Mfdenes, JA (2014). Moving Out of Home Ownership in Later Life: The Influence of the Family and Housing Careers. *Housing Studies* , 910-936.
14. Kalm, K., kpazkovő, P., Sjkora, J., & kpazek, O. (2023). Housing estates' trajectories in post-socialist countries: Similarities and differences of Estonian and Czech cities. *Cities* , 104209.
15. Keese, M. (2012). Who feels constrained by high debt burdens? Subjective vs. objective measures of household debt. *Journal of Economic Psychology* , 125-141.
16. Lewin-Epstein, N., & Semyonov, M. (2016). Household debt in midlife and old age: A multinational study. *International Journal of Comparative Sociology* , 151-172.
17. Malhotra, N., Nunan, D., & Birks, D. (2017). *Marketing research: an applied approach*. Harlow: Pearson Education Limited.
18. Nakajima, M., & Telyukova, IA (2013). Housing in Retirement Across Countries. *Center for Retirement Research at Boston College* .
19. Teresa, M., Garcia, M., & Figueira, R. (2020). Determinants of homeownership in Europe – an empirical analysis based on SHARE. *International Journal of Housing Markets and Analysis* .
20. Turk, S., & Gurden, B. (2022). No home for poor men: a comparative study of household debt and homeownership in Denmark and Turkey. *Journal of Housing and the Built Environment* , 2239-2261.
21. Winkle, ZV, & Monden, C. (2022). Family Size and Parental Wealth: The Role of the Family. *European Journal of Population* , 401-428.

SOCIO-DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS OF ELDERLY DEBT HOLDERS

Giga Kikoria

Ivane Javakhishvili Tbilisi State

University Invited Lecturer

Doctor of Economics

Abstract

This scientific paper studies the socio-demographic profile of debt holders of the elderly population of Eastern and Western European regions. The primary goal is to identify the factors influencing household debt decisions in these two historically and economically diverse regions, addressing an important gap in the existing literature and contributing to a nuanced understanding of the economic well-being of older adults.

Using data from the Survey of Health, Aging and Retirement in Europe (SHARE), the study uses logistic regression to model the relationship between socio-demographic variables and debt repayment. The survey design provides comprehensive coverage of key determinants, including region, age group, gender, house-

hold size, education, marital status, limited employment, economic activity, home ownership, net wealth, and household risk aversion.

Preliminary findings reveal complex patterns in the socio-demographic profile of debt holders among older populations in Eastern and Western European regions. The study explores the role of demographic factors, structural factors (education, economic activity), psychological factors (risk aversion) and overall wealth status in shaping debt decisions. European regions.

Keywords: *household debt, elderly population, socio-demographic profile, Eastern and Western European regions, economic well-being, logistic regression, SHARE database.*